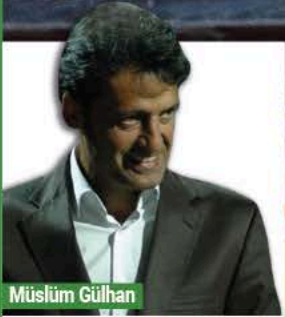

protokol
tribünü

SPOR SADECE SPOR DEĞİLDİR!

**BAZEN BİR İSYAN
BAZEN İÇLİ BİR HİKÂYE**

MÜSLÜM GÜLHAN **AYSEL DAMAR** MÜYESSER YÜCEL-ÜMİT EGEMEN **ALİ ÖZÜAK**
AYTEN KEÇECİ **OSMAN SARIKAYA** KAMİL ERDEM **BURAK ÖZGÜL** ONNİK AZINYAN

Müslüm Gülhan

'TANRININ ELİ'

MÜSLÜM GÜLHAN

Cuntanın ve Videla denen diktatörün yönetim mekanizması, 30 bin kişiyi yok etmesine, ülke içinde faşist baskı ve hanedanlık kurmasına karşın, her diktatör gibi IQ sorunu yaşamamasının sonucu kaçınılmaz olarak ülkeyi bir çıkmaza sürüklemişti.

Darbe döneminin son demlerini yaşayan ve demokrasi taleplerinin gür bir sesle dile getirildiği günlerde, Arjantin'in yönetimini elinde bulunduran Videla cuntası, Malvinas Adaları'nın ülkenin bir parçası olduğunu hiddetle savundu.

Her faşist yönetim gibi, krizi yönetmedeki çaresizlik ve yine yeni krizlerle sonuç alma kısır döngüsü içine sıkışıp kaldığından, bu Arjantin'deki rütbeli canlı türü de çareyi Falkland Adalarına saldırarak yeni bir kaosla beslenmede bulmuştu.

2 Nisan 1982'de başlayan, Güney Georgia Adaları'nın işgaliyle genişleyen ve 26 Nisan'da Arjantinli komutanların teslim olmasıyla sona eren savaşta, İngiltere'nin 258 ve Arjantin'in 649 askeri öldü.

1986 yılında Arjantin çeyrek final maçında İngiltere ile karşılaşınca ister istemez sürec futbol dışındaki Falkland Savaşının sonuçlarına odaklandı. Bu her iki takım üstünde, ama savaşta Arjantin kaybeden olduğu için onun üstünde daha fazla olmakla beraber baskı unsuru oldu.

İngilizler dışında kimse kızıp eleştirmede hatta eleştirmek istemedi o 'Tanrının Eli' golünü. 10 saniye içinde, 5 İngiliz futbolcuyu 6 kez çalılırdıktan sonra attığı ve FIFA tarafından 'yüzyılın golü' seçilen ikinci golü ile Maradona, savaşa bulaşmadan ve o dönemin liderlerinin aksine, insani tavırlarla bir zafer kazanarak, ülkesini ve İngilizleri bu kısır döngü içinden bu muhteşem oyun sayesinde kurtarmıştı.

Doğa üstü yeteneklere sahip bir futbolcunun, sadece yetenekleri yoluyla barışa katkı yapmasının gücü, oynadığı futbol sayesinde tüm dünya tarafından kazandığı itibarda saklıydı.

Tabii 1986 Dünya Kupasındaki misyonu, sadece İngiltere karşısında

Kulüp kültürünün tüm bileşenlerinin korunması ve bu kültür doğrultusunda yol haritasının belirlenmesi, kulübün tüm bileşenlerinin duygusal bağının kuvvetlendirip sürdürülebilir olabilecek bir maneviyat yaratılmasını sağlar.

kazandırdığı zafer ile siyasilerin yapmadığı barışa katkı yapması değildi, o muhteşem oyun yeteneği sayesinde ülkesine kupayı kazandırmıştıydı.

Tüm dünyadaki, kupayı takip eden insanları ilgilendiren yönü buydu.

Turnuva boyunca Maradona 90 kez, Arjantin'in herhangi bir oyuncusundan üç kat daha fazla top sürdü. Ayrıca 53 kez faule maruz kalarak diğer oyunculara göre takımına iki kat daha fazla serbest vuruş kazandırdı. Maradona turnuva boyunca Arjantin'in 14 golünün 10'unu 5 gol ve 5 asistyle kendisi gerçekleştirdi.

Burada Maradona'nın Pele ile olan topa hükmetme ayrıcalıkları ortaya çıkıyor. Pele'nin bütün teknik özelliğine karşın, Maradona'nın sol ayağındaki marifet ile vücudunun üst ve alt kısmındaki büyük gücü, topu bu

ayağı ile oynamasındaki becerilerine koruyucu ve destekleyici olarak görev bilinci içinde büyük katkı yapıyordu. Bu gücü topa yönelik olmaktan ziyade, sol ayağındaki ilahî maharete hizmet için kullanması onun farklılığının ortaya çıkmasına neden olmuştu.

Sol ayağındaki maharet dünyayı yörüngesinde tutmaya neden oluyordu!

Kaybedilen Falkland savaşındaki top tüfek yerine, Maradona'nın sol ayağı İngilizleri yenmesine yetmişti.

Turnuva sonunda yapılan oylamayla turnuvanın en iyi oyuncusu seçilerek Altın Top ödülünü aldı. Azteka Stadyumu'nun girişine heykeli dikildi.

Azteka Stadyumu, Dünya Futbolu adına ilahî güce sahip iki oyuncuya ev sahipliği yapma özelliğine sahiptir.

Sanırım Azteka panteonlar arasında en değerli konuma erişmiştir.

Bu sadece Azteka'ya ait bir değer değil Meksika için de büyük onur.

1970 Brezilya ve Pele, 1986 Arjantin ve Maradona.

İki farklı tarihte ve tarihin görebileceği en yetenekli ilahî kişilerin yeteneklerini seyretme ve zaferlerine şahit olmak, her stadyumun veya her ülkenin harcı değildir. Bu büyük bir

ayrıcalıktır. Azteka Stadi 1970 yılında 107 bin 412 seyircinin izlediği ve Brezilya'nın İtalya'yı 4-1 yendiği maçta ve 1986 yılında, 114 bin 600 seyircinin izlediği ve Arjantin'in Almanya'yı 3-2 yendiği final maçlarına ev sahipliği yapmıştı.

Bu panteonlar arasındaki en büyük ayrıcalıktı.

San Paolo Stadi Maradona için panteon, İtalya için sınıfsal alan.

Burada anlatılması gereken mitolojik bir hikâye var. Bunu edebi bir içerik ile anlatarak ve abartarak fakat abartılanların bile yetersiz kaldığı gerçeklerin olduğunu asla unutmadan anlatmak lazım.

İşte Çağatay Çelik'in kaleminden o müthiş hikâye:

"Buenos Aires'in gecekondu mahallesinden çıkan bir çocuk 20'li yaşlarına geldiğinde dünyanın en pahalı futbolcusu olmuştu. Hem de İtalya'nın en yoksul şehirlerinden birine transfer olarak! Diego Maradona, İtalya'nın belki de inancına en bağlı olduğu bu şehirde yaşayanlar tarafından hâlâ 'Tanrı' olarak görülüyor. Bu durum sadece oynadığı futbol ya da kazandığı kupalarla açıklanmıyor. O, içinde politikanın da bulunduğu bir isyanın simgesiydi. Napolilerin deyişiyle: 1987'de diğer İtalya yenildi. Yeni bir imparatorluk doğdu."

1980'deki yerel seçimlerde oy pusulalarına 'Viva Maradona' yazıldı, saçından bir parça yerel bir tapınakta güvenli şekilde korunuyor, yüzü Napoli'deki duvarların birçoğunu hâlâ süslüyor. İşler o duruma gelmişti ki 1990 Dünya Kupası'nda ev sahibi İtalya ile yan finalde Napoli'de karşılaşan Arjantin, deplasmanda değil kendi evindeydi! Çünkü stadı dolduranlar İtalya'dan yana değil Maradona'dan yanaydı.

Bu hikâyeyi şöyle özetlemek pek yanlış olmaz. Roma Katolik Kilisesine en bağlı yaşayan şehirlerden birinde, bir kimseyi yüceltmek küfür sayılır. Bu olay, onlar için Tanrı ve dine hakaret gibi kabul edilirken bir Arjantinlinin şehre ayak basmasının ardından Tanrı gibi kabul edilmesi, ortaya ilginç bir paradoks çıkarıyor.

Takvim yaprakları 10 Mayıs 1987'yi gösterdiğinde İtalyan antropolog Amalia Signorelli şöyle yazmıştı:

Dünya değişti... Avrupa'nın en gürlütülü, kaosun en bol olduğu şehir terk edildi... Haksız da değildi. O an Napoli'de bulunan bir turist, şehri 'hayalet şehre' benzetmişti. Peki herkes neredeydi? Tabii ki Maradona'nın karşılımasında!

Sessizlik bir süre sonra yerini kutlamalara bıraktı. Ama ne kutlama! John Foot'un gözlemlerine göre o anlar, tam olarak Napolitan karakterini yansıtıyordu: İroni, parodi, ürkütücü, müstehcen ve bolca küfür! Şehir mezarlığında bulunan bir duvar yazısı her şeyi özetliyordu: "Çocuklar! Neyi kaçırdığımızı bilmiyorsunuz!"

Napoli'nin ilk şampiyonluğu sadece futbol açısından bir kilometre taşı değildi, aynı zamanda sosyo-politik bir bağlamı da vardı. O dönemde İtal-

ya'da bölgesel ve ayrılıkçı bir politika izleyen Lega Nord partisinin güney karşıtı siyaseti, İtalya'da oldukça kabul görüyordu. Maradona'lı Napoli'nin başarısı, bu düzene de bir meydan okumayı! Napoli'nin verdiği mesaj sadece futbola sınırlı değildi: "Mayıs 1987'de diğer İtalya yenildi! Yeni bir imparatorluk doğdu!"

Napoli, 1986-87 sezonunda kuruluşundan 61 yıl sonra ilk kez şampiyonluğa ulaşırken mimarı da Diego Armando Maradona oldu. Arjantinli, Platinili Juventus'u, Van Bastenli Milan'ı, Matthauslu Inter'i ve Zicolu Udinese'yi alt etmeyi başardı. Bu hikâye dört yıl daha sürdü...

Napoli'nin ilk şampiyonluğunda Ottavio Bianchi, ikincisinde ise Alberto Bigon'un önderliğinde toplanan bu futbolcular, bir şehre unutamayacakları yıllar yaşattı. Ama tüm bunlara rağmen bu takım Maradona'nın takımıydı! Belki de sorun buydu... Arjantinlinin kişisel hayatı çalkantıya girdiğinde düşüş de başladı.

Dönemin ünlü gazetecilerinden Gianni Brera, Maradona'yı tasvir etmek için 'İlahi kürtaç' ifadesini kullansa da Napolililer için Arjantinli, Tanrı'dan farklıydı. Şehir her yerinde motifleri bulunan Aziz San Gennaro'nun kollarında olduğu grafitiler bile yapıldı! Ama Napolililer bir şeyi unutuyordu: Maradona, insandı.

Şubat 2013'te bir adam bir balkonda aşağıda kendisine 'tapan' insanlara bakıyordu. Gülümsedi, el salladı ve aşağıdan yükselen tutku dolu havayı soludu. Bu, Vatikan'da cemaatine seslenen Papa değildi. Vatikan'dan 200 kilometre uzaklıktaki Napoli'de bulunan Royal Continental Oteli'deki Maradona'ydı!

Giuseppe Garibaldi, İtalya'yı 1861'de politik olarak birleştirmiş olsa da aradan geçen 159 yılda kültürel birleşmenin halen gerçekleştirilemediği düşünülüyor. Kuzeyde Milano, Torino ve Cenova'nın ticaret ve sanayi merkezleriyle İtalya'yı taşıdığı, güneyin ise yolsuzluk, suç ve işsizlikle onları geri çektiği görüşü benimseniyor.

Maradona'nın geldiği 1984 yılına kadar İtalya anarşisinde bulunan

Maradona'nın geldiği 1984 yılına kadar İtalya anarşisinde bulunan hiçbir güney kulübü, şampiyonluğa ulaşamamıştı. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ise Milan, Torino ve Genoa'dan çıkan kulüpler, 39 şampiyonluğun 33'ünü elde etmişti.

hiçbir güney kulübü, şampiyonluğa ulaşamamıştı. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ise Milan, Torino ve Genoa'dan çıkan kulüpler, 39 şampiyonluğun 33'ünü elde etmişti. Güneydeki en büyük kulüp olan Napoli'nin ise sadece İtalyanların verdiği adla 'çakma' İtalya Kupası vardı.

1980'deki yerel seçimlerde oy pusulalarına 'Viva Maradona' yazıldı, saçından bir parça yerel bir tapınak-

ta güvenli şekilde korunuyor, yüzü Napoli'deki duvarların birçoğunu hâlâ süslüyor. İşler o duruma gelmişti ki 1990 Dünya Kupası'nda ev sahibi İtalya ile yarı finalde, Napoli'de karşılaşan Arjantin deplasmanda değil kendi evindeydi! Çünkü stadi dolduranlar İtalya'dan yana değil Maradona'dan yanaydı.

En önemlisi, toplumsal bir tepkiyle, futbolun tanrısız boyutunu ortaya koyan Maradona'nın kabullenilmiş değer olmasındaki realitesinin kendi ülkesindeki karşılığı kutsal bir boyuttadır.

"Boca es mi religion, Maradona es mi dios, La Bombenera es mi iglesia" (Boca dinim, Maradona tanrım, Bombenera ise mabedim).

Estadio Alberto J. Armando bilinen ismiyle La Bombenera, Arjantin'in Buenos Aires şehrinin La Boca bölgesinde yer alan ve Arjantin'in köklü kulüplerinden Boca Juniors'un 49.000 seyirci kapasiteli iç saha maçlarını oynadığı stadyumun girişinde bu yazı yer alır.

ÖZGÜRLÜĞE ÇEVİRİLEN PEDALLAR

AYSEL DAMAR

İnsana gücünü kontrol etmesini öğretebilirsiniz; ama nasıl güçlü olunacağını öğretemezsiniz.*

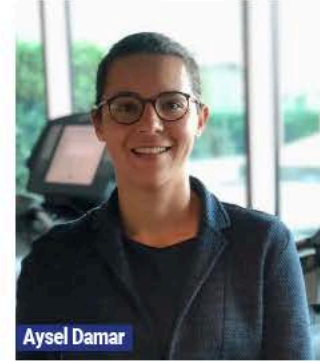

İlk bisikletime kaç yaşında bindiğimi tam olarak hatırlamıyorum ama dört tekerlekli bisikletten iki tekerleğe geçiş anım hala gözlerimin önünde. Büyüdüğüm mahallede babam ile iki tekere geçiş denemelerimiz olurdu. Bisikleti sürerken, dengede kalamaz devamlı düşerdim. Babam bisikletin selesinden tutar ve beni öyle alıştırırdı. Adana'nın kavurucu sıcak yaz günlerinden bir akşam üstü, babamın bisikletin selesini yavaşça bırakıp

bana "pedala bas" dediğini dün gibi hatırlıyorum. Başımı çok kısa bir an geriye çevirince artık ondan uzaklaşmış, iki teker üzerinde dengede ve özgürce gitmiştim. Kavurucu sıcak, bisikletin hız almasıyla birlikte hafif bir rüzgâra dönüşüp saçlarımdan akıp gidiyordu. Geride ise babam, gururlu gözlerle beni izlerken...

Terzi kalfası olarak dikiş makinasının pedahna gün içerisinde o kadar

çok basıyordu ki, aslında kendisini bisiklet yarışlarına hazırlayan ilk antrenmanlarını yaptığından habersizdi. 1965 yılında 15 yaşında iken babasının kefil olduğu ve taksitle aldığı İngiliz Efsanesi Raleigh bisikletinin sahte olması çok da umurunda değildi. Her gün işe bisikletle gider gelir, bu bazen sekiz kilometre bazen de saatler sürerdi. Bir Pazar, arkadaşları ile sohbet ederken ona, her cuma saat 17.00'da Ziyapaşa Bulvarı'nda (Adana) bisiklet

Ayşel Damar

yarışlarının olduğunu ve katılmak isteyip istemediğini sordular. Cevap kısa ve netti: "Katılacağım!"

İŞTE HİKAYESİ...

Haftanın ilk günü, o zamanki adıyla Beden Terbiyesi İl Müdürlüğü'ne gidip, yarışa kaydını yaptırdı. Ustasından yalvar yakar izin kopardı ve cuma gününün gelmesini iple çeker oldu. Yarışmadan bir gün önce bisiklet tamircisine gidip çamurlukları düzeltirdi, frenleri yeniletti ve lastiklerin hava durumunu kontrol ettirdi. Artık yarışa tam anlamıyla hazırdu. Cuma günü saat 16.00'da alanda yarışın başlamasını heyecanla bekliyordu. Yarışa daha önceden katılanlar havalı havalı turlarını atıyor, kimisi ön tekerini kaldırıp tek teker üzerinde geziyor, kimisi de acı acı frene basıp yerde lastik izi çıkartıyordu. Yarış, Ziyapaşa Bulvarı'ndaki yüzme havuzunun karşısında başlayacak, Tren Garı'nın önündeki kavşaktan geri dönülecekti. O kavşağın yarışçılar için çok tehlikeli olduğunu biliyordu. Beş tur olacak bu yarışa ilgi çok büyüktü. Düz bisikletle yapılan bu yarışın amacının, hiç sporcusu kalmayan Adana Demirspor Bisiklet Takımı'nı büyüklere ve gençlere kategorilerinde yeniden kurmak olduğunu o gün alanda öğrendi. Bulvar trafiği kapatılmış, elli iki yarışçı üç sıra halinde start verilmesini heyecanla bekliyordu.

Startın verilmesiyle birlikte ön sıradaki yarışçılar ok gibi fırlayarak bir anda mesafeyi açtılar. İçinden, "bunlar bu hızla giderse ilk turda dökülür, sen kendini belli bir tempoda ayarla" diyordu. Dediği gibi olmuştur. Birinci turdan sonra birer

Babam ilk yarışında ses getirmiş ve Adana Demirspor'un bisiklet takımına girmeye hak kazanmıştı. Statdaki futbol maçlarının devre aralarında yarışlar düzenlenirdi. Babam bu yarışlarda genelde hep birinci gelirdi.

birer yarışçısı geride bırakmıştı. Aynı zamanda tehlikeli kavşağa hızlı giren birkaç yarışçı virajı alamamış, kaldırıma çarparak yere düşmüşlerdi. Beşinci turun bitimine iki yüz metre kala önünde üç yarışçı kalmıştı. En öndeki yarışçıyı yakalama şansı hiç yoktu. İkinciye de yakalamak için var gücüyle pedala basıyor, alından akan terler ağızdan ve burnundan çıkan hızlı nefesle yağmur damlacıkları gibi vücuduna sığıyor, kalbi volkan püsküren bir yanardağ gibi gürliyordu. Yarış bitmişti, yarışla birlikte o da bitmişti. Yorgunluktan ayakta duracak gücü kalmamış, yere boylu boyunca uzanmıştı. Gözlerinden şimşekler çakarken, yetkililerin ikinci olan yarışmacıyı aradığını görmüştü. İlk yarışını böylelikle sürpriz bir şekilde ikinci olarak tamamladı.

Ziya Paşa Bulvarı'nda yapılan yarışlar şehir trafiğini olumsuz yönde

etkilediği için iptal edilmişti. Bu nedenle yarışlar Kurttepe yolunda yapılmaya başlandı. Kurttepe yolunda yapılan birinci yarış, dört haftadır birinciliği kimseye kaptırmayan Yahya Karahanlı'yı geride bırakarak İrfan Damar kazanmıştı.

Yani beni iki teker üzerinde özgürlüğe uğurlayan kişi: Babam.

Sanırım bisiklet dünyasının yıldızlarından Bernard Hinault, Bradley Wiggins, Lance Armstrong ve Cadel Evans'a olan hayranlığım babamdan geliyor. Babamın bisiklet anılarını dinlemek hayatımın en güzel anlarındandır. O anılarını anlatırken ben de yaşıyormuşçasına heyecanlanıyor, kendimi onun yerine koyuyordum. Kız çocuğu olmama rağmen mahallede en hızlı bisikleti ben sürüyordum, herkesi geride bırakıyor, eve dizlerim paramparça gidiyordum. Öyle ki; beni bisikletleyle yakalamaya çalışan ablamı bile geride bırakıp, bisikletten düşüp kolunu kırmasına sebep olacak kadar. Kendimi bisikletin üzerinde bir kuş gibi hissediyordum, bazen yavaş bazen ise olabildiğince hızlı sürüyordum. Bir gün komşumuzun oğlu kendisine on sekiz vites hediye edilen bisikleti kimsenin sürmesine izin vermemiş ama bana izin vermişti. Ne kadar iyi kullandığımı biliyor ama ne kadar hızlı olduğumu tahmin edemiyordum. Bisikletin pedalına o kadar sert basmıştım ki, zinciri kırmış, saatlerce korkumdan bisikletle saklanmış en sonunda bunu tamir edecek bir bisikletçi bulup tamir ettirmiştim. Çocukluğumu mahallede sokaklarda özgürce yaşayan belki de son ama en şanslı nesillerden birisiyim...

Yıl 1969. Adana 5 Ocak Stadyumu.

Babam ilk yarışında ses getirmiş ve Adana Demirspor'un bisiklet takımına girmeye hak kazanmıştı. Stattaki futbol maçlarının devre aralarında yarışlar düzenlenirdi. Babam bu yarışlarda genelde hep birinci gelirdi. Ama onu asıl başarıya götüren ve herkes tarafından konuşulan bir sporcu yapan özelliğini kendi ağzından dinleyelim:

"Stattaki futbol maçından önce sekizer kişilik iki grup oluşurdu. Bu grubun birinde Yahya Karahanlı değerinde ise ben yarışırım. Ajantımız (antrenör) yarışın dengeli gitmesi için, güçlü olan bu iki yarışçıyı ayrı gruplara koymuştu. Sekiz kişilik bu yarışlarda son dörde girenler elenecek, ilk dörde girenler de tekrar kendi aralarında diğer gruptakilerle yarışacaktı. Sekiz tur olan bu eleme yarışımın ilkini ben kazanmıştım. Kazanmakla da kalmamış arkada kalan yarışçıya da bir tur bindirmiştim. Seyirciler beni alkışlarken, tur yiyen yarışçıya "yuhl!" çekmişlerdi. Seyircilerin bu hakareti beni çok üzmüştü. Yarışta, hiç de gereği yokken aşırı hız yaparak arkadaşlarımla yarışırken neden olmuştu. Bu olayı yaşamam boyunca unutmuyacağım, bundan sonra arkadaşlarımla yarışırken asla izin veremeyecektim.

Toprak zeminde yarış yapmak için ayrı bir beceri lazımdı. Neyse ki bu konuda bisikletle köyümüze gidip gelişlerinde toprak yol tecrübem vardı. Sekiz tur olan bu son yarış, futbol maçı arasındaki zaman diliminde yapıyor-du.

Yahya arkadaşım fizik olarak bisiklet sporuna benden daha uygun

görünüyordu. Ayrıca ailesinin ekonomik durumu da fena değildi. Tüm spor dallarında olduğu gibi, bu dalda da beslenme çok ama çok önemliydi. Bu nedenlerden dolayı, yarışmada olumlu koşullar Yahya Karahanlı arkadaşım-dan yanaydı. Ancak bu pistte beni geçmek hiç mümkün olmayacaktı.

Statta yapılan iki yarışta da birinci olmuşum. Ancak bu başarı bana mutluluk vermemişti. Çünkü bu yarışlarda bir arkadaşımın yuh çekilerek aşağılanmasına, diğer arkadaşım Yahya Karahanlı'nın da sporu bırakmasına neden olmuşum. Üzüntümün en önemli nedeni ise, bundan sonra bu statta Yahya Karahanlı gibi güçlü bir rakibim olmayacak, diğer rakiplerimi her yarışta geride bırakacaktım. Daha sonra yarış bisikletiyle bu pistte yaptığım tüm yarışlarda, arkadaşlarıma beni geçmeleri için son turda yirmi, otuz, hatta kırk metre geride kalarak avans vermeme rağmen, son anda yaptığım deparla varış çizgisini teker farkıyla geçecektim. Bu hareketimin seyirciler üzerinde müthiş bir etki yaratacağımı hiç düşünmemiştim. Yarışın bitimine yakın depara kalktığı an, seyirciler ayağa kalkıyor, alkışlarla ve isimleri bağırarak tezahürat yapıyorlarmış. Seyircinin yarışlara ilgi göstermesinden ajantımız da etkilenmiş olmalı ki, bir gün beni yanıma çağırarak, "İrfan! Adana'dan öyle güçlü bisikletçiler çıktı ki, kimi Türkiye şampiyonu oldu, kimi de milli takım formasıyla yurt dışında Türkiye'yi temsil etti. Ancak bu statta, seyirciden bu kadar iltifatı hiçbir sporcu görmedi. Oğlum bu işi nasıl başarıyorsun, bana bir anlat?" demişti.

Mersin, Silifke, Anamur, Alanya, Antalya, Iskenderun, Hatay, Gaziantep, Konya, Ankara, Balıkesir, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Erzurum ve Malatya şehirlerinde yarışlara katıldım. Bu yarışların çoğu yol yarışıydı. Etapların mesafesi kırk beş ile yüz altmış kilometre arasında değişiyordu. Terzilik mesleğim nedeniyle antrenmanlar hep aksardı. Yaşım on sekizden küçük olduğu için, genç takımda bulunmam gerekirken, büyükler takımında olmam da bir engel oluşturmuştu. İşte bu nedenlerle, yol yarışlarında yeteri kadar başarılı olamamıştım.

Mesleğimde, önce çıraklık sonra muavinlik yaparak beş yılı geride bırakmış, iyi bir kalfa olmuşum. Kalfalık yaparken aynı zamanda, tam da ustalık eğitimi alacağım sırada (bu eğitim en az iki yıl sürer) Samsun'a yarış için gitmişim. Bir hafta süren bu yarış sonunda, iş yerime tekrar geri dönememisi yarışa gitmek için de işimi aksatmışım. Spor mesleğimi, mesleğim de sporumu olumsuz yönde etkilemişti. İşte bu nedenle, mesleğim boyunca iyi bir usta olamamanın üzüntüsünü hep yaşıyordum. Şimdi kendime diyorum ki; tekrar o günlere geri dönsen, kararım ne olurdu? Sanırım kararımın vazgeçmez yine bisiklet yarışlarına devam ederdim."

İşte babamın saatlerle anlattığı ve beni içine hapsedip türlü hayallere kaptıracağı anılarından bir tanesi. Ne şanslı! Ben de babam gibi spor ve akademik kariyerimi bir arada götürmeye çalışırken bu zorluklarla defalarca kez karşılaştım. Geçmişe dönüp baktığımda aslında yaptığım sporun bugün mesleğim haline gelmesi asla tesadüf değil. Babamdan daha şanslı olduğumu biliyorum ama isterdim ki babam için tüm uygun şartlar hazır olsaydı ve onun gibi bir yetenek hep bu branşın içinde yer alabilseydi.

Babam ve benim için bu durum ülkemizde ne bir ilk ne bir son. Hala günümüzde benzer zorluklarla mücadele içerisinde olan binlerce yetenekli sporcu, hayallerine veda ediyor.

Bu yazım; kız çocuklarını özgür dünyalarına uğurlayan tüm babalarıma için gelsin...

* Yaşama Çevrilen Pedal, Lance Armstrong

YAĞ YAKIMI, KİLO KAYBI VE EGZERSİZ İLİŞKİSİ

HAZIM ÇOLAK

Hazım Çolak

Çoğu birey bir takım sebeplerle -örneğin; yağ yakımı, sıkılaşma, şekillenme, kas kazanımı gibi isteklerle- fitnessa başlamakta. Sağlık da bu düşüncelerle birlikte yer alıyor. Fitness bu hedeflere ne kadar etki edebilir?

Şu şekilde bakalım: 1 günün 24 saat olduğunu ve fitness için yalnızca haftada 4 gün 1.5 saat ayırabildiğinizde düşündüğünüzde başta yağ yakımı,

kilo verme gibi hedefler olmak üzere son derece sınırlı bir zaman dilimi olduğunu görürsünüz. Ayrıca egzersizde oluşan durum baskın olarak yağ yakımı değil, karbohidratların enerji olarak kullanılması şeklindedir.

Karbohidratlar; besinlerle alınan günlük enerjinin %50-70'ini oluşturur. Eğer egzersizde karbohidrat harcamasaydık yani bu depolarımız dolu olsaydı antrenman sonrası

yedğimiz karbohidratlar vücutta yağ olarak depolanacaktı. Egzersiz ile sağlanan şey; yağların kullanım açısından yüzde olarak değil, fiziksel kapasite arttığı için miktar olarak yükseldiğidir. Asıl hedeflenen de yüzde (%) değil miktardır ve egzersiz ile sağlanan gelişim nedeniyle organizmanın antrenman dışında enerji olarak daha fazla yağ kullanımına yönelmiştir. Çünkü yağ yakımı vücudun fiziksel olarak çok zorlanmadığı durumlarda kullanabildiği bir enerji kaynağıdır. Örneğin uykuda yüzde (%) olarak enerji büyük oranda yağlardan karşılanır. Uykudaki süre çok uzun olmasına rağmen harcanan kalori çok fazla değildir. Uyku süresi 6-8 saat/gün, 70 kilo biri için 370-500 kalori civarındadır.

Yapılması gereken 24 saatlik enerji sarfiyatının belirlenmesi ve kilo, yağ kaybı için harcanan miktarın altında bir eksi kalori dengesi oluşturularak yağ kaybının hedeflenmesidir. Bu konudaki egzersiz yönetimi ise; kısıtlı kalori almından dolayı direnç egzersizlerinin ikinci planda tutularak, orta şiddetli geçmeyecek şekilde planlanması, maxvo2 (maksimum oksijen kapasitesi)'ye göre fonksiyonel kapasitenin belirlenerek kardio egzersizlerinin uygulanmasıdır.

SPOR HUKUKUNUN OLUŞUMU VE LEX SPORTIVA KAVRAMI

AV. ÜMİT GÜRKAL EGEMEN – AV. GÜLSÜM MÜYESSER YÜCEL

Lex sportiva olarak anılan bu istisnai ve spora ilişkin nitelikte kurallar bütünüdür. Ayırt edici özelliklerinin en başında, uluslararası olmaktan ziyade uluslar üstü bir niteliğe sahip olması, yani küresel niteliği gelmektedir.

Genç bir hukuk disiplini olan spor hukukunun hâlâ içerisinde bulunduğu endüstriyelleşme, ticarileşme ve en önemlisi hukuksallaşma süreçleri; içeriği ve kapsamı henüz bütünüyle belirlenmemiş bulunan yeni bir kavrama vücut vermiştir.

Lex sportiva olarak anılan bu istisnai ve spora ilişkin nitelikte kurallar bütünüdür. Ayırt edici özelliklerinin en başında, uluslararası olmaktan ziyade uluslar üstü bir niteliğe sahip olması, yani küresel niteliği gelmektedir.

Bütünüyle bağımsız ve kendine özgü bir hukuk disiplini olma iddiasını taşıyan lex sportiva, bu bağlamda yerel hukuk sistemlerinin düzenleme ve kararlarının bağlayıcılığını da kabul etmeme eğilimi içerisinde. Bu nedenle kavramın tam anlamıyla mahiyeti ve sınırlarının şekillenmesi ise

kanaatimizce, ancak hukuksallaşma sürecinin kesin ve net olarak tamamlanması ile mümkün olabilecektir.

Popüler spor dallarında özellikle son çeyrek yüzyılda ulaşılan olağandışı ekonomik büyüme, beraberinde sportif faaliyetin küresel piyasa düzeninde de önemli bir sektör haline gelmesi sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla, ekonomik büyümenin baş gösterdiği bir sektörde hukuksal düzenlemelere gidilmesi de bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmış ve yeni, bağımsız bir hukuk disiplini olarak "spor hukuku" bu ihtiyaç sebebiyle doğmuştur.

Sporun rekabetçi doğası ve evrenselliğinden kaynaklanan "uluslar üstü" niteliği; herhangi bir uyruğa tabi bulunmayan ya da uluslararası düzenlemeler ile sınırlı olmayan "uluslar üstü" niteliğini kapsayıcı kural ve kuruluşlar aracılığıyla yöneltilmesi gerektiği iddiasının ortaya çıkmasına

neden olmuş ve zamanla bu iddianın güçlenmesini sağlamıştır. Son yıllarda ise bu iddia bir adım daha ileriye giderek, spor hukukunun uluslararası olmanın ötesinde, küresel bir disiplin olduğu boyutuna ulaşmıştır. Bağımsız federasyon ve kuruluşlar vasıtasıyla spor faaliyetlerinde yönetimin sağlanmasına yönelik bu anlayış kapsamında ilgili kurum ve kuruluşların uygulayacağı spor hukuku kural, talimat ve bunların yargılama mercileri ve özellikle Spor Tahkim Mahkemesi CAS'ın (Court of Arbitration for Sports) kararları sonucu ortaya çıkan içtihatlar toplamına "lex sportiva" adı verilmektedir.

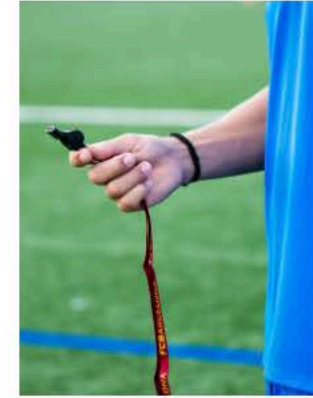
Spor hukukunun tarihi gelişimine ana hatları ile değinmek gerekirse; sporun tarihsel akışla paralel olarak artan öneminin, öncelikli amaç olan eğlencenin yanına çok daha büyük ölçüde endüstrileşme ve piyasalaşma;

dolayısıyla hukuksallaşma eğilimi de katmış olduğunu belirtmek gerekir.

Sporun bir sektör haline gelerek büyük bir ekonomik boyut kazanmaya başlaması yirminci yüzyılın ikinci yarısında hızlanmıştır. Ekonomik anlamda büyük bir yer teşkil eden bir sektörün hukuksallaşması kaçınılmaz olup kaynağını bizzat bireylerden alan ve bu yönüyle birçok sektörden çok daha güçlü bir dayanağa sahip olan sporun da oyuna dair kuralların ötesinde güncel ve tek bir mevzuat ile güvence altına alınması zorunluluğu doğmuştur.

Bu koşullar ve toplumsal gelişmeler çerçevesinde, özellikle Avrupa Birliği, bağımsız, özerk ve kendine özgü bir doğaya sahip ayrı bir hukuk dalı olarak spor hukukunun şekillenmesine yön vermiştir. Spor hukukunun bu özerk ve "sui generis" yapısını kazanması iki boyutlu bir süreçte ilerlemiştir. Bir yandan Bosman, Meca-Medina, Kolpak kararları gibi Avrupa Birliği Adalet Divanı kararları vasıtasıyla sporun özerk niteliği ve kendine özgü birtakım kurallara tabi olduğu saptanmış; bir yandan da Nice Deklarasyonu, "White Paper On Sport" ve nihayetinde Lizbon Antlaşması gibi siyasi metinler aracılığıyla spor hukukunun kazanmaya başladığı bağımsız kimlik bağlayıcı biçimde koruma altına alınmıştır. Avrupa kıtasındaki bu gelişmelerin dışında, tüm dünyada da spor hukukunun ihlal edilemez, kendine özgü bir doğaya ve bir kurallar bütününe sahip olduğu kabul edilmeye başlanmıştır. Spor hukukunun bu bağlamda kazandığı özerk ve devletler üstü konumu, Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve diğer uluslararası federasyonlar etrafında toplanmıştır.

Bunların yanı sıra sporun yukarıda değinilen anlamıyla hukuksallaşması ve küreselleşmesi; bağımsız kuruluş ve otoritelerce yönetilmeye başlanması sonucunu da beraberinde getirmiştir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), Uluslararası Federasyonlar (FIFA, FIBA vs.) ve Dünya Anti Doping Ajansı (WADA) gibi kuruluşlar, kendi kuralları ve yönetim yapılarına, kendi disiplin ve denetim mekanizmalarına sahip oldukları gibi, verdikleri kararlar vasıtasıyla kurucu

ve nihai etkiler de yaratmaktadır. Bu durum, sporun ve spor hukukunun yerel hukuklar ve devlet yargılamalarından bağımsız ve bağışık bir nitelikte bulunmaları veya en azından böyle bir iddiada bulunmaları sonucunu doğurmaktadır.

Lex sportiva kavramının tanımına değinecek olursak; spor hukuku uluslararası hukukun ve ulusal hukukların pek çok ilkesini kabul ettiği ve bünyesinde barındırdığı halde, tamamıyla kendine özgü, benzersiz ve sair disiplinlere göre pek çok özel kuralı da bünyesinde barındırmaktadır. Uluslararası spor hukuku incelendiğinde, bu hukuk dalının temel olarak kabul ettiği pek çok kuralın Batı demokrasilerinde temel olarak kabul edilen değerleri yansıttığı yahut yerel mahkemelerin yaptığı incelemeler sonucunda ortaya koyduğu içtihatlardan gelen çıkarımlar olduğu görülebilmektedir. Birlikte spor hukukunun günümüzde kazandığı anlam; uluslar üstü ve özerk bir düzenle idare edilen, yargısal ve hükmi temelini gönüllü olarak dahil olunan uluslararası federasyon ve kuruluşların düzenleyici işlem ve kurallarından alan, kendi idaresini tesis etmiş bulunan, kendine özgü yargı, denetim ve disiplin mekanizmaları olan ve kendi otoritesini kabul eden tüm kişi ve kuruluşlar açısından bağlayıcı nitelik arz eden bir disiplindir. İşte bu unsurlar, lex sportiva kavramının da içeriğini oluşturmaktadır. Zira spor hukuku yalnızca uluslararası bir nitelik taşımakla kalmamakta; buna ilaveten,

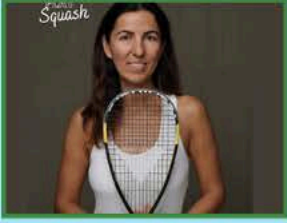
devletler dışında, doktrindeki birçok görüşe göre devletler üstü bir nitelik de arz etmektedir.

Spor hukukunun uluslararası hukukun bir dalı olmanın ötesine geçen bu kimliği, küresel spor hukuku olarak adlandırılmaktadır. Zira uluslararası spor, büyük ölçüde ulus devletlerin esas aktör olduğu bir alan iken; küresel spor, devletlerin söz sahibi olma kudretinin çok daha sınırlı olduğu, çok uluslu şirketlerin ve sponsorların etkinliğinin daha fazla olduğu ve en önemlisi, yerel kanun ve kuralların tek başına herhangi bir önem arz etmediği bir kavramdır.

Bu bağlamda lex sportiva, küreselleşen dünya düzeninde yeni ve güçlü bir ekonomik aktör olan sporun, kendi yönetimini tesis etmiş bulunan organlarca uygulanan hukuk olarak tanımlanabilir. Küresel spor hukuku ya da lex sportiva, özgünlüğünü her şeyden önce uluslar üstü ve bağımsız bir niteliğe sahip oluşundan almaktadır. Lex sportiva uygulamaya yetkili kurum ve mercileri iradi olarak kabul eden gerçek ve tüzel kişiler ise buna bağlı olarak bu kurumların yargılama alanındaki münhasır yetkisini de kabul etmiş olmaktadır. Bu durum ise lex sportiva'ya "tabiiyet olmayan" küresel bir hukuk olma özelliğini kazandırmaktadır.

Zira her ne kadar küresel spor hukukunu uygulayan uluslararası kuruluş ve federasyonların üyeleri arasında ilgili ulusal kuruluş federasyon bulunsu ve uygulanan hukuk kuralları pek çok yerel hukuk ilkesi ile paralellik gösterse de yetki ve idare kudreti söz konusu kuruluşlara ait olup, bu kuruluşlarca uygulanan hukuk üye ulusal federasyon devletleri için bile zaman zaman bağlayıcı nitelikte olabilmektedir. Söz konusu kuruluş federasyonların yetkilerini tanıyan devletler, kendi iktidarlarını bizzat ya da organları eliyle kullanmak suretiyle sportif konularda uluslararası federasyonların kurallarını kabul etmekte ve federasyonların kararlarına meşruiyet tesis etmektedirler. Böylelikle, devletler bir anlamda, yargı ve yürütme kudretlerini sınırlandırarak, federasyonların kurallarına uymaktadır. Lex sportiva bu şekilde tartışılan benzersiz konumunu kazanmaktadır.

OLİMPİK SPOR SQUASH VE ÜNİVERSİTE OYUNLARI

AYTEN KEÇECİ

Squash maalesef 2024 olimpiyatlarında da yer alamayacak. Ancak Dünya Squash Federasyonu bu konudaki çalışmalarına devam etmektedir. Gelecek dönemlerde squash'ın olimpiik branş olacağına inancımızı her zaman sürdürmekteyiz.

Squash'ın olimpiik bir spor olması için Dünya Squash Federasyonu uzun yıllardır çaba gösteriyor. 2020 yaz olimpiyatlarına giriş vizesi olarak 'olimpiik statü' için yarışan 3 branştan biriydi squash. Diğer iki branş beyzbol-softbol ve güreşi.

Yapılacak toplantı öncesi, tüm ülke federasyonları, sporcular ve squash sevenler büyük gayret göstererek squash'ı tanıtmaya çalıştılar ve çeşitli etkinliklerle desteklediler. Birçok popüler sporcu squash'ın olimpiik spor olması için destek mesajları yayınladı. Örneğin, Roger Federer, Kim Clijsters, Ivan Lendl, Andre Agassi ve Andy Murray bu kampanyaya destek veren sporcular arasındaydı.

8 Eylül 2013 tarihinde 125. IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi) toplantısı Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te yapıldı. İlk oylamada beyzbol-softbol elendi. İkinci oylamaya squash ve güreş branşları kaldı. Ancak squash yeterli oy çoğunluğunu alamadığı için güreş olimpiik branş olarak seçildi.

Squash maalesef 2024 olimpiyatlarında da yer alamayacak. Ancak Dünya Squash Federasyonu bu konudaki çalışmalarına devam etmektedir. Gelecek dönemlerde squash'ın olimpiik branş olacağına inancımızı her zaman sürdürmekteyiz.

Squash ilk olarak 1995'te Pan Amerikan Oyunları programına alındı. 1998'de İngiliz Milletler Topluluğu yani Commonwealth Oyunları'na katılan squash, 2003 yılından itibaren de Afrika Oyunları'nda yer almaya devam etmektedir.

Squash'ın daha çok tanınan ve popüler bir spor olması ve her yıl 9 Ekim Dünya Squash Günü olarak kutlanmaktadır. Dünya genelinde hemen hemen tüm federasyonlar, kulüpler ve sporcular Dünya Squ-

ash Günü'nü kutlamak için çeşitli aktiviteler ve sosyal medya paylaşımları yapmaktadır.

Squash, üniversite oyunlarında her yıl yapılan Türkiye şampiyonası turnuvası ile son yıllarda yerini sağlamlaştırdı. Üniversite öğrencilerinden oluşan şampiyonada, her okulun temsilcisi squashçılar bu yıl Burdur'daki Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin spor kompleksinde 31 Mart-1 Nisan 2022 tarihlerinde gerçekleşen şampiyonada mücadele ettiler. 8 üniversitenin sporcularının katıldığı şampiyonada ilk 3'e girmeyi başaran takımlar ve bireysel sporcuların sıralaması şu şekilde oluştu.

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Türkiye Squash Şampiyonasına katılan üniversiteler:

- Kadir Has Üniversitesi
- Akdeniz Üniversitesi
- Nişantaşı Üniversitesi
- Beykent Üniversitesi
- Fenerbahçe Üniversitesi
- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- İhsan Doğramacı
- Bilkent Üniversitesi
- Pamukkale Üniversitesi

TAKIM

ŞAMPİYONLARI

- Kadınlar Kategorisi
- Kadir Has Üniversitesi
- Akdeniz Üniversitesi
- Bilkent Üniversitesi
- Erkekler Kategorisi
- Nişantaşı Üniversitesi
- Beykent Üniversitesi
- Kadir Has Üniversitesi

BİREYSEL

ŞAMPİYONLAR

Bireysel Kadınlar

- Esmehan Kabakçı (İstanbul

WORLD SQUASH

WSF

Teknik Üniversitesi)

- Zeynep Kabakçı (Marmara Üniversitesi)
- Nurçin baydoğan (Kadir Has Üniversitesi)
- **Bireysel Erkekler**
- Ergin Yörükoğlu (Fenerbahçe Üniversitesi)
- Egebey Sesli (Nişantaşı Üniversitesi)
- Can Taştan (Işık Üniversitesi)

Türkiye'de 35 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 37 Spor Bilimleri Fakültesi bulunmaktadır. Çok az üniversitenin spor tesisinde squash kortu vardır. Bu durum squash'ı okullarda daha tanınır hale getiremememizin bir diğer nedeni. Squash eğitmenliği yaptığım Marmara Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesi'nde de uygulama derslerimi dışardaki bir tesisin squash kortlarında yapmak durumunda kalıyordum.

Squash kortu yaptırmak fazla alan gerektiren (yaklaşık 65 metre-kare alan ve en az 6 metre yüksekliği olması yeterli) ve bütçesi yüksek bir yatırım değildir. Squash kortu yapım firmaları, kortun yapımın-

dan itibaren 10 yıl garanti vermektedir. Squash kortu her yıl bakım gerektirmediği için birçok branşa nazaran daha avantajlıdır.

Son yıllarda belediyelerin yaptığı ve sayılarının yaklaşık 4.000 olduğu ifade edilen spor tesislerine de squash kortu yapılabilir. Squash kortu, özellikle futbol statlarının giriş, zemin veya bodrum alanlarına yapılmak için oldukça uygundur. Örneğin 24.3.2022 tarihinde Türkiye-Portekiz milli futbol takımlarının oynadığı Portofaki Dragão

stadyonunun zemin katında 7 kortluk bir tesis bulunmaktadır.

Pro Racket Squash Padel isimli kulüpte ayrıca 5 padel kortu da yer almaktadır. Futbol stadyumlarının maç veya antrenman saatleri dışında kullanılmadığını düşünürsek, stadyumların uygun alanlarında squash kortları yaparak hem ek gelir elde edilebilir hem de farklı bir branş için değerlendirilmiş olur. Sadece futbol statları değil, voleybol, basketbol gibi büyük sahalı branşların tesislerinde de squash kortları yapılabilir.

Squash sporunun daha fazla yaygınlaştırılması ve sporcu rakamlarının çoğaltılması için ilk yapılması gerekenlerin başında tesisleme gelmektedir. Federasyonumuz bu yönde çabaları olduğunu takip etmekteyim. Hem federasyonumuzun hem de özel sektörün squash kulüpleri oluşturma konusunda sonuca gidebilecek.

DAHA ÖNCE DUYDUNUZ MU?

OSMAN SARIKAYA

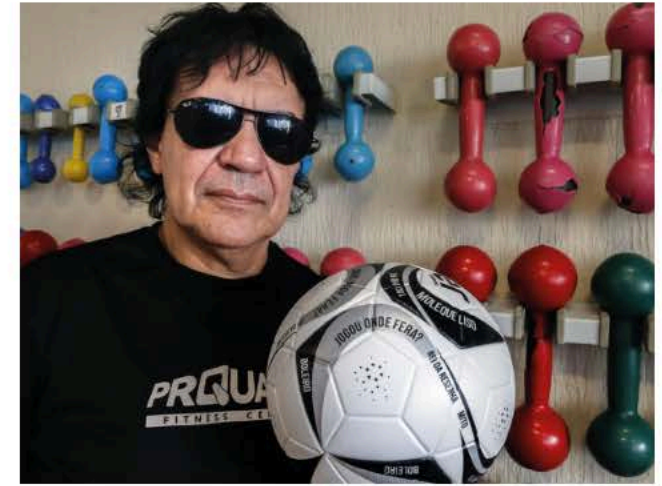
24 yıllık kariyeri boyunca neredeyse ayağına top değmeden 6 takıma transfer olan ve toplam kariyeri boyunca 61 maça çıkıp sadece 6 gol atan Carlos Kaiser'in hikayesi...

Futbola başladığı ilk günden itibaren hiç futbolcu olmak istemeyen ancak profesyonel hayatı yaşayıp deneyimlemek için koca bir yalan ağı ören birini gözünüzde canlandırın. Bahsettiğimiz kişi 24 yıllık uzun kariyerinde yalnızca 61 maça çıkıp 6 gol atmış Carlos Kaiser'den başkası değildir.

2 Nisan 1963'de Brezilya'nın Rio şehrinde dünyaya gelen Carlos Kaiser, Rio sokaklarında tüm Brezilyalı çocuklar gibi futbol aşkı hastalığına yakalandı ve 10 yaşına bastığında 1979 yılında Botafogo alt yapısında profesyonelliğe adım attı. Ailesi bunun bir kurtuluş olduğunu düşünüyordu; ancak Kaiser de böyle düşünmesine rağmen bir sıkıntı vardı. Carlos futbol oynamak istemiyordu. Botafogo kulübünde 6 sene kaldıktan sonra büyük bir arzu ile Meksika'nın Puebla kulübüne transfer oldu.

Hazırlık maçları falan derken ilk zamanlar, Puebla formasını giymeye başlar, goller de atar; ancak kafasında hala oynamak yoktur. Resmi ligin açılışı ile Carlos kaçak güreşmeye başlar. İlk resmi maç öncesinde idmanda şut atarken sakatlandığını söyleyen Kaiser türlü bahaneler ile maçlara çıkmamaya başlar. Meksika'ya uyum problemi de yaşayan Carlos bir tek resmi maça çıkmadan eski kulübü Botafogo'ya geri döner.

Futbol oynamadan kariyerine devam etmeyi kafasına koyan Kaiser sakatlanma dışında yeni bahaneler üretmeye başlar ve bunda da çok başarılı olur. Kaiser'in kendi anlatımından, "Soyunma odasına elime geçirdiğim oyuncak bir telefon ile

girip başka kulüplerin başkanları ile görüşüyormuşum gibi yapıyordum ve ilgiyi her daim üzerime çekmeyi başardım."

Bir süre sonra Fluminense'ye oradan da Vasco da Gama'ya transferi gerçekleşir. Aynı bahanelerine inatla yeni kulüplerinde de devam eden Kaiser, forma giymeden profesyonel hayatına bir şekilde devam eder. Takım arkadaşları o günleri hatırlarken "sürekli sakatlandığımı hatırlıyorum", "insanları ikna etmekte daha iyisini görmedim" gibi cümleler ile anlatırlar.

Nasıl bu kadar uzun süre profesyonel kalabildi sorusuna yaşadığı bir olay ile kendisi cevap veriyor. Botafogo'ya transfer olduktan sonra yaptığı disiplinlilikler sebebiyle hocası tarafından cezalandırılır ve kendisine maça oynatılmayacağı söylenir. O maça bitime 8 dakika kala takımı 2-0 gerideyken kulübün başkanı Castor de Andrade, hocadan Carlos'un oyuna girmesini ister. Kaiser bunu duyunca telaşlanır, kalan süre 8 dakika bile olsa oynamamayı kafasına koymuştur ve hemen pratik zekasını devreye sokar.

İşte kendi ağzından oyuna girmemek için yaptığı planı şu şekilde anlatır: "İsırırken arkadaki tribünde bulunan birkaç taraftarın bana bağırıldığını fark ettim. O an aklıma bir fikir geldi. Hemen tribüne çıktım ve taraf-

larla kavga etmeye başladım. Hakem de bana kırmızı kart gösterdi."

Maçtan sonra soyunma odasına gelen kulüp başkanı, Kaiser'e neden kırmızı kart gördüğünü sorar ve Carlos öyle bir cevap verir ki ertesi güne yeni sözleşme ile uyanır... Başkana onu 13 yaşında kaybettiği babası gibi gördüğünü, tribündekilerin ona küfür ettiğini fark edince buna dayanamayıp kendini kaybettiğini söyler ve bu durum karşısında duyulan başkan sakinleşip Carlos'a sarılır.

Kaiser için artık Avrupa'yı kandırma zamanı gelmiştir... Kulübün önerdiği sözleşme uzatma teklifini kabul etmez ve Fransa 2. Ligi'ndeki Gazelec takımına transfer olur. Carlos, Fransa'ya ilk geldiğinde yıldızlar gibi karşılanır, kendisine imza töreni düzenlenir ve burada 8 yıl futbol oynamadan takımda kalmayı başarır.

24 yıllık kariyeri boyunca neredeyse ayağına top değmeden 6 takıma transfer olan ve toplam kariyeri boyunca 61 maça çıkıp sadece 6 gol atan Carlos Kaiser'in hikayesi... Kendisi de bu durumu şu cümlelerle açıklıyor: "Oynamadım. Gerçekten hiç oynamadım. Çünkü oynamak istemedim. Ben sadece eğlenmek istedim."

Hiç futbol oynamamış en büyük futbolcu olarak adlandırılan Carlos Kaiser'in bu ilginç hayat hikayesi 2018 yılında beyaz perde de yerini almıştır.

POTANSİYELİN ORGANİZE EDİLMESİ

KAMİL ERDEM

Fransa'da 2 milyon Almanya'da 7 milyon lisanslı futbolcu olduğuna düşünürsek, üstelik bu ülkelere göre daha genç nüfusa sahip olduğumuzu da hesaba katarsak maalesef bizdeki durumun içler acısı olduğunu daha iyi anlarız.

TFF'nin son verilerine göre lisanslı futbolcu sayısının ülkemizin nüfusa oranla az olduğu görülmektedir. 16 milyon genç nüfusa sahip bir ülkede 221 bini HİF lisanslı, 4.631 profesyonel futbolcu ve diğerleri amatör lisanslı olmak üzere toplamda 600 bin civarında lisanslı futbolcu olduğundan bahsedilmektedir. Hemen hemen aynı nüfusa sahip olduğumuz Fransa'da 2 milyon Almanya'da 7 milyon lisanslı futbolcu olduğunu düşünürsek, üstelik bu ülkelere göre daha genç nüfusa sahip olduğumuzu da hesaba katarsak maalesef bizdeki durumun içler acısı olduğunu daha iyi anlarız. Halbuki herkesin futbolla yatıp kalktığı bir ülke büyük bir potansiyele sahip olduğumuzu söyleyebiliriz ve bunun doğru bir şekilde organize edilmesi gerektiğini dile getirebiliriz.

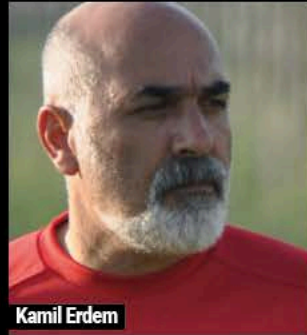
Aslında gerçek verilere dikkatli bakarsak bizdeki lisanslı futbolcu sayısının neredeyse yarısı HİF lisanslı kişilerdir. Bu kişiler büyük oranda her futbol oynayan kişiye yaşına bakılmaksızın HİF adı altında çıkarılan lisanslardır. Bu HİF lisanslı kişilerin büyük bir çoğunluğunu çeşitli meslek gurubundaki (Avukatlar, doktorlar, esnaflar, şirket çalışanları, üniversite öğrencileri) insanlardır. Bu proje toplumun çeşitli kesimdeki insanların futbolu sevmesi, bu oyuna katılması açısından kesinlikle olumlu bir çalışmadır ama yüksek rakamlı bütçenin ayrıldığı bu HİF projesi ve buna benzer köy futbol kampları gibi projeler zaten futbol oynayanlara futbol

oynatmaktan ileri gitmemiş, burarlarda gerçek gençlik potansiyelinden yararlanılamamıştır. Birçok yetenekli çocuk keşfedilemeden kaybolup gitmektedir. Bu da ülkemizde kim bilir ne kadar yıldız olabilecek oyuncuyu yakalama şansını kaybettirmektedir.

TFF de Gençlik Geliştirme vs. adı altında bir çok birim vardır ve onlarca kişi sırf bu işler için orada görev yapmaktadırlar. Bu birimler proje üretmiyor mu ya da üretilen projelerin pratiğe geçirilmesinde organizasyon sorunumu var? Ya da TFF dışından birilerinin mi yapması bekleniyor?

Ne yapmalı, nasıl yapmalı bu tartışılmalıdır. TFF'nin önderliğinde kulüpler, okullar ve yerel yönetimlerin gençlik potansiyelinin doğru organize edilmesiyle ilgili bir çalışması olmalıdır. Bugün ulusal takımlarımız (U15den A takımına kadar) devşirme oyuncular ve yurt dışında temel eğitimini almış ve oynayan futbolcular ağırlıklıdır. Ulusal takımlarımızın iskeletini oluşturacak oyuncuları Avrupa'daki Türk gençlerinden bulabiliyoruz ve ancak bu şekilde dünya çapında yıldız oyuncu çıkabiliyorsak; 82 milyonluk Türkiye'de niçin uluslararası düzeyde oyuncular yetiştiremiyoruz diye kendimize sormamız gerekir.

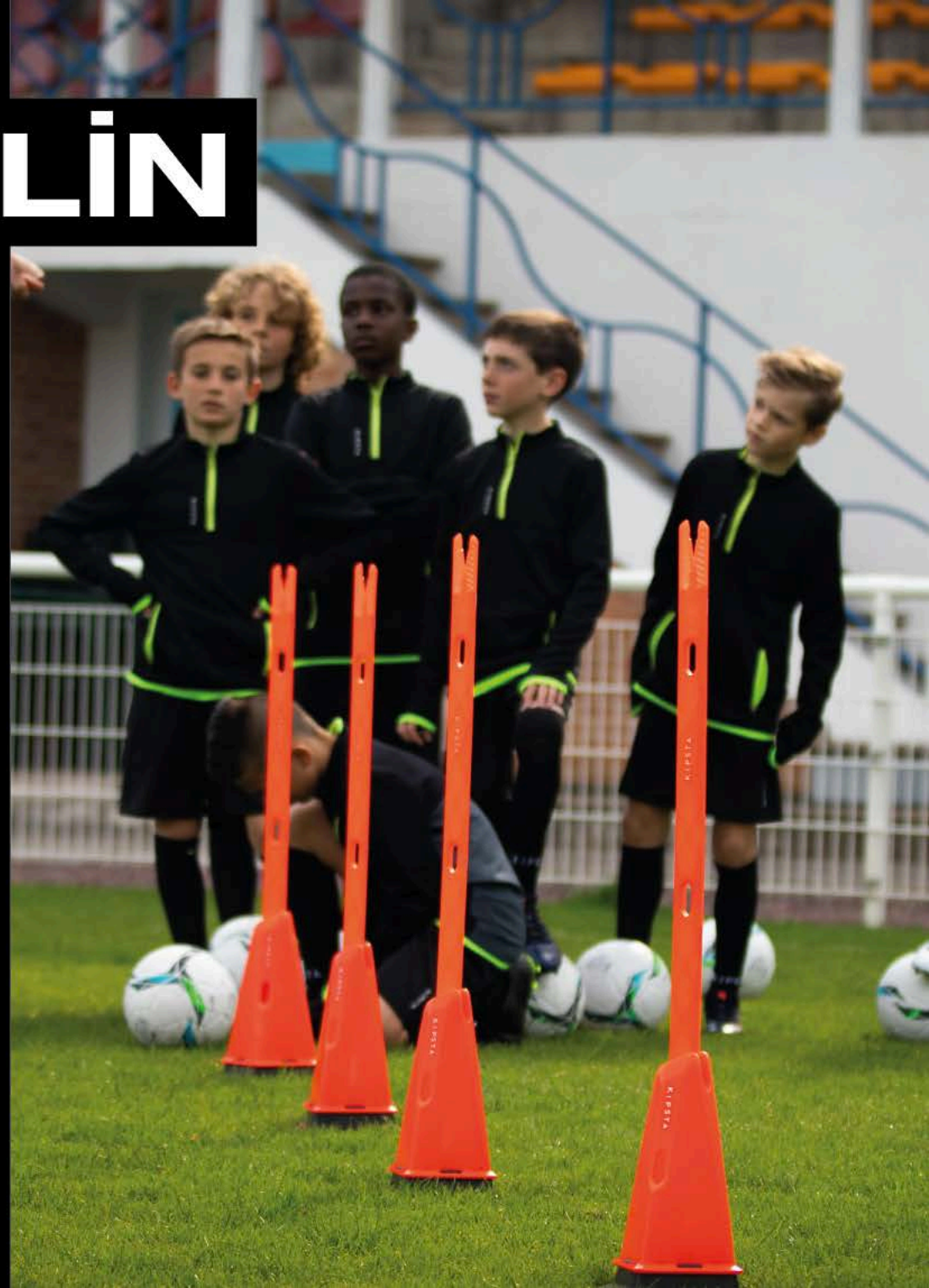
Ülkemizin futbol potansiyeli çok güçlüdür. İlk, orta ve lise çağındaki kız ve erkek çocukların sayısı 16 milyon civarındadır. Bunun yanında ülkemizdeki üniversitelerimizde yaklaşık 150 spor bilimleri bölümü vardır. Bu okullar her yıl ortalama 2

Kamil Erdem

bin futbol antrenörü mezun etmektedir. Bu mezunların büyük çoğunluğu futbol piyasasında antrenörlük yapamadığı için başka alanlara yönelmektedir. Bunun yanında antrenör sayımız 40 bin kadardır ve bunların bir çoğunluğu da işini yapamamaktadır. Neredeyse 10 lisanslı çocuğa 1 antrenör düşmektedir. Yani futbolcu sayısı antrenör sayısına göre orantısızdır. Antrenör sayısı hızla artarken lisanslı futbol oynayanların sayısı daha yavaş artmaktadır.

Eğer akıllıca bir planlama ve organizasyon yapılırsa değil bir, on ulusal takım oluşturabiliriz. Futbola bu kadar çok kaynak aktarılan bir ülkede gençlik potansiyelinden yararlanmanın yolları o kadar zor olmasa gerek. Türkiye bir futbol ülkesidir, futbolcu kaynağı yer altı ve yer üstü kaynakları kadar zengindir. TFF, MEB, üniversiteler, yerel yönetimler ve kulüpler ortak bir çalışma üretmelidir.

KAÇIP GİDEN DÜNYA KUPASI BİLETİ

BURAK ÖZGÜL

Oynadığımız maçları, rakibin oynadığı maçları detaylı incelediğimde orta saha merkezdeki top dolaşımına balta vurmak için iki dinamik oyuncunun orada olması gerektiğini düşündüm.

Yıllardır özlemini kurarız Dünya Kupası'nın. Her sene şarkı yapar ama döner dolaşır Tarkan'ın "Bir Oluruz Yolunda" parçasını söyleriz hep birlikte. Bu sene de öyle oldu. Hayaller kurduk, fena başlamadık, kolay maçları kaybettik, son maçta play-off'a kaldık ve kurada Portekiz'i çektik.

Portekiz grup maçlarında; Sırbistan, İrlanda, Lüksem-

burg ve Azerbaycan'ın olduğu nispeten kolay bir grupta mücadele etti. Gruba baktığımızda zorlanacakları iki takım vardı; Sırbistan ve İrlanda... Sırbistan ile ilk maçta berabere kalıp ikinci maçta kaybetmişlerdi. İrlanda'ya ise ilk maçta 2-1 mağlup ettikten sonra İrlanda deplasmanından 0-0'lık neticeyle ayrılmıştı. Kolay sayılabilecek grubu ikinci sırada bitirebilmişlerdi.

Grup maçlarını yakından taradığımda aslında Ronaldo'nun Portekiz Milli Takımı'nda çoğu hücum setini parçaladığını gördüm. 4-1-4-1 sistemiyle yayılıp ön alan oyuncularının bireysel performanslarıyla sonuç arayan, orta saha oyuncularının zarif bilekleri ve 6 numarada oynayan Danilo ya da Palhinha'nın sertlikleri ile merkez hakimiyetini ayakta tutan bir takım gördüm.

Bizim dünya Kupası Play-Off'larına geliş sürecimizi hatırlayalım. Hollanda ve Norveç'i farklı geçip bir anda liderlik koltuğuna oturduk. Sıradaki iki rakibimiz Letonya ve Karadağ'dı. Bu iki maçı da kazanıp son maçları düşünmeden direkt kupaya gitmek için gün saymaya başlamıştık. Tabii ki bu kadar kolay olmuyordu bu işler. Kimse size Hollanda ve Norveç'i yendiğiniz için ekstra bilet vermiyordu. Önce Letonya, ardından Karadağ ile berabere kalıp ilk iki maçın kredisini anında tükettik. Sıradaki maçımızda Cebelitarık'ı zorlansak da 3-0 yenmeyi başarmıştık.

Takvim artık başa dönmüş bu kez Hollanda'ya misafir olma sırası bize gelmişti. Zaten Euro 2020'deki hezimetin ardından koltuğu sallantıda olan Şenol Güneş, Hollanda maçında son kredisini de tüketti ve sahadan 6-1 mağlup ayrıldık. Norveç maçı bizim için artık çok kritikti. Yeni hocamız Kuntz ile ilk heyecanımız, 1-1'lik beraberlikle sonuçlanmıştı. Bu istediğimiz bir sonuç değildi. Son 3 maçımızı kazansak da lider olamamış ve grubu ikinci sırada tamamlayabilmiştik.

Portekiz ile eşleştiğimizde içimde bir ümit yok değildi. Galatasaray'ın özellikle Avrupa'da oynadığı doğru futbolu düşündüğümde bu ümidim daha da artmıştı. Hele ki; Pepe, Ruben Dias, Cancelo ve Renato Sanches'in oynamayacak olması bizim için çok büyük bir avantajdı.

Oynadığımız maçları, rakibin oynadığı maçları detaylı incelediğimde orta saha merkezdeki top dolaşımına balta vurmak için iki dinamik oyuncunun orada olması gerektiğini düşündüm. Rakibin kanat oyuncuları zaten içeri kat edeceği için çizgi savunması önceliğimiz değildi.

Ön tarafta ise Enes Ünal'ın fizik gücü ve form durumunu göz önüne aldığımızda bu işin çok da uzun olmadığını hissettim. Ta ki maç saati yaklaşıncaya kadar! İlk 11'ler belli olduğunda başımı iki elimin arasına alıp mırıldanarak "Hayır" dediğimi hatırlıyorum.

Teknik Direktör Stefan Kuntz sahaya 5-2-3 sistemi ile çıkmış, sol beke Berkan'ı, asıl korumamız gereken yere ise Hakan ve Orkun'u yerleştirmişti. Ön tarafta ise sonradan girip daha fayda vermesi muhtemel Burak Yılmaz vardı. Düdük çaldıktan sonra Portekiz topu ayağına alıp bizi istediği gibi oynattı. Jota, Otavinho iç koridoru, Bernardo ve Bruno merkezi ilmek ilmek işledi. Ozan, Merih ve Çağlar fedai gibi sağa sola koşturuyordu.

İlk yarı 2-0 Portekiz'in üstünlüğü ile sona ermişti. İkinci yarı en azından oyuncu ve taktik değişiklikleri beklerken aynı mantalite ile sahaya çıkınca beyaz bayrağı çekmiş olduk. Dakikalar geçip gidiyor, Portekiz pozisyonları harcıyordu. Dakika 65'te Cengiz'in enfes asistinde Burak Yılmaz'ın golüyle farkı 1'e indirdiğimizde sanırım herkes aynı şeyi fark etti! "Biz bu takımı yenilebiliriz!"

Maçın sonlarına doğru Portekiz yalpalanmaya başladı. Neden? Çünkü; Sahanın en kötüsü Ronaldo şahadarken Jota ve Bruno çıktı. Tam burada, bu taktikle bile onları yenileme fırsatımız vardı. Bu şans elimize Enes Ünal'ın kazandığı penaltı ile geçti ama Burak Yılmaz ile bu penaltı atışından yararlanamadık. Maçın son dakikasında da Nunes'in ayağından yediğimiz golle sahadan 3-1 mağlup ayrıldık.

Herkes bir anda Burak Yılmaz'a yüklendi; ama kim olsa orada o penaltıyı Burak Yılmaz'a atırdı. Bu penaltıdan 3 gün önce Chelsea'ye, Letonya maçının da son saniyesinde o topu penaltı noktasından filelere gönderen Burak Yılmaz'dı.

Yine sağlık olsun diyoruz. Bu kez elimizden kaçtı gitti. İyi analiz edileseydik şu an Katar için gün sayıyor olacaktık!

Onnik Azinyan

FUTBOL VE BEŞİKTAŞ

ONNIK AZINYAN

Dünya edebiyatının önemli isimlerinden, usta yazar Eduardo Galeano bugün kült bir eser hâline gelmiş olan "Gölgede ve Güneşte Futbol" isimli kitabının başlangıcını şu girizgâh ile yapar:

"Futbolun öyküsü, zevkten zorunluluğa uzanan hızınlı bir öyküdür. Spor bir sanayi dalına dönüştüğü oranda, iş olsun diye oynandığı zamanki güzelliğinden bir şeyler kaybetmiştir. Yüzyılın sonlarını yaşadığımız bu günlerde futbol, işe yaramaz her ögeyi reddetmektedir; kâr getirmeyen her öge de 'işe yaramaz' olarak kabul edilmektedir. Çocukların balonla oynaması gibi, ya da kedinin yün yumağıyla oynaması gibi, yetişkin bir insanı bir an için çocuk kılan davranışlar kimseyi ilgilendirmiyor artık. Balon kadar hafif bir topla dans eden balet ya da yuvarlanan yumak; oynandıklarının farkına varılmadan oynanan saatsiz, hakemsiz ve nedensiz oyunlarla ilgilenen yok.

Oyun oyuncusu az, izleyeni çok bir gösteriye dönüştü. Bu artık seyirlik bir futbol. Bu gösteri günümüzün en kârlı gösterilerinden biri ve artık oynanması için değil, oynanmasının engellenmesi için düzenleniyor. Profesyonel sporun teknokratları, futbolu sırf sürata ve güce dayalı, mutluluğa boşvermiş, fantezi-

nin gelişemediği, cüretin yasaklandığı bir spor dalı haline getirdiler.

Bereket çok ender de olsa hâlâ sahalarda kural-ların dışına çıkarak, sırf bedensel bir zevk uğruna, yasaklanmış özgürlük serüvenine atılan, rakip takımı, hakemi ve tribünlerdeki şahlandıran bir yüzüstü çıkıyor."

Ülke sınırları içerisinde tarihler 1890'ı gösterdiğinde "Orfeas" isimli ilk kulüp İzmir topraklarında kurulur ve sonrasında bu kulüpten "Panionios" ve "Apollon" isimli kulüpler çıkar. 1894 tarihinde İngilizler İzmir'de "Football Club Smyrna" "İzmir Futbol Kulübü"nü kurarlar.

13 Ekim 1923 tarihine kadar yani Ankara'nın başkent oluşuna kadar başkent unvanını taşıyan İstanbul'da ise futbol heyecanı, İzmir'de futbolun temellerini atan ve 1889 tarihinde İstanbul'a yerleşen James La Fontaine'in, 1902 tarihinde İngiliz ve Rumlardan oluşan Cadikuey Football Club (Kadıköy Futbol Kulübü'nü) kurmasıyla başlar.

1903 yılında Moda-Football Club, 1904 yılında Rumların kurduğu Elpis ve İngilizlerin kurduğu İmogene futbol takımları ile birlikte Pazar Ligi kurulur.

Futbol heyecanı 1903 yılında Bereket Jimnastik Kulübü olarak yola çıkan 1911 yılında ise Fuat Bey'in İhlamur'daki evinin bodrum katında futbol şubesinin ilave edilmesiyle Beşiktaş semtinde doğan bu heyecan, gelecekte tüm ülkeyi hatta ülke sınırlarını aşacak bir sevdaya dönüşür.

Beşiktaş'ın en büyük özelliği bir semt takımı olmasıdır.

Günün 24 saati tüm kulübün, yöneticisiyle futbolcularıyla birlikte nefes aldığı, düşündüğü, futbolu adeta yaşadığı bir semt ve kulüp.

Beşiktaş semtinde doğan aşkın bugün aidiyet karşılığının herhangi bir maddiyat ile karşılık bulmamasının ana sebebi budur.

Bu duygunun perçinlenmesini sağlayan ise Beşiktaş tarihine adeta damga vurmuş, sadece Beşiktaşlıların değil aynı zamanda tüm futbolseverlerin de gönlünde saygınlık kazanmış Hakkı Yeten, Süleyman Seba, Recep Adanır, Şeref Görkey, Hüseyin Saygun, Hüsnü Savman gibi önemli isimlerdir.

Futbolseverler dönem içerisinde çok sevdikleri futbolculara lakap takarlar ve onları isimlerinden çok böyle anırlar. Türk futbol dünyasında "Baba" lakaplı dört isme rastlarız.

Bunlar; Hakkı Yeten, Recep Adanır, Hüsnü Savman (BJK) ve bir dönem Beşiktaş'ta teknik adamlık yapmış Galatasaray'ın efsanesi Gündüz Kılıç'tır.

Beşiktaş'ta "Baba" lakabı denildiğinde ilk akla gelen isimler Hakkı Yeten ve Recep Adanır'dır ve Hüsnü Savman ise sonradan gelir.

Beşiktaş'ın unutulmaz sol beklerindendir ve Beşiktaş'ın ilk milli futbolcusudur. Hüsnü Savman'ın

sessiz ve sakin kişiliğinin, futbolculuğunun ardında en gizli ve ilginç yönü ise 1930'lu yıllarda Türkiye adına çalışan istihbaratçı olmasıdır.

O dönem Dinamo Kiev takımı ve SSCB Milli takım oyuncusu Ukrayna asıllı Konstantin Shehegotsky'i angaje ederek Türk İstihbaratı adına yıllarca bilgiler almıştır. 1938 yılında Konstantin Shehegotsky'nin Türk istihbaratı tarafından angaje edildiği ortaya çıkar, tutuklanır ve KGB tarafından sorgulanır. Bu sorgulama sırasında kendisini angaje edenin "Hüsnü Savman" olduğunu itiraf eder.

Bugün futbolun endüstriyel boyutunda futbol dışı işlevlerde bulunan futbolcular yok daha çok "yıldız" isim olarak anılan futbolcular var. Bugün Domagoj Vida, Miralem Pjanic, Raşit Gezzal öncesinde ise Pepe, Demba Ba, Simao Sabrosa, Ricardo Quaresma, Oscar Cordoba isimleri ilk listede yazılacak isimlerdir.

Dünya ve Avrupa futbolunda önemli isimler Beşiktaş'a gelmiştir ve gelecektir ama onları müthiş bir sevgi ile kucaklayan Beşiktaş taraftarının beslediği en önemli nokta ise kulübün var olduğu, hayat bulduğu semt ve havasıdır.

Beşiktaş'ın kendi sahasında oynadığı her maç öncesinde binlerce taraftarın tek vücut olduğu semtte, o gün bayram havası yaşanır. Siyah beyaz formalı, ellerinde bayrakları ve atkılarıyla maçın doksan dakikalık düdüğünü saatler öncesinde çalarlar ve o heyecan stada taşınır, coşku devam eder.

Futbol, Beşiktaş semtinde, stadında hayat bulan gerektir.

Bu heyecan Beşiktaş Kulübü ve semti hayatta kaldıkça devam edecektir. .

Açık su yüzmede en önemli nokta belki de nereye gittiğinin farkında olmaktır. Hedefe en kısa yoldan gitmek yerine yolu gereksiz uzatmak hatta parkurdan çıkmak mümkündür. O yüzden yüzerken rahatça görünebilen noktaları referans almak gerekir.

AÇIK SU YÜZME

DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ ÖZÜAK

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Yüzme sporu, çağlar boyu deniz savaşlarında üstünlük sağlamak, sağlıklı bir vücuda sahip olmak, formda olmak ve suda yaşamı sürdürebilmek için geniş kitlelerin ilgisini çeken bir branş olmuştur. Açık su yüzme yarışmalarının bireye tanıdığı özgürlük ve mücadele hissi ile farklı ortamlarda mücadele şansı elde eden milyonlar için her yıl binlerce ulusal ve uluslararası organizasyon düzenlenmektedir. Bu organizasyonlara katılan milyonlarca yüzücü ciddi turizm hareketliliğine neden olmaktadır. Ülkemizde git gide yaygınlaşmaya devam eden açık su

Açık su yüzme sporunun içindeki Olimpik branşlardan birisidir. FINA açık su yarışmalarını 5km, 10km, 25km ve 2 kadın, 2 erkek yarışmacının her birinin 1250m yüzerek 5km'nin tamamlandığı bayrak yarışlarını yüzülür. Açık su yüzme, denizlerde, okyanuslarda, göllerde, kanallarda ve ırmaklarda yapılabilmektedir.

Ali Özüak

yüzme aktivitelere, İstanbul ve Çanakkale boğazlarını 18. yüzyılda yüzerek geçen yüzücülerin önderlik ettiği bilinmektedir. Açık su yarışmaları bireysel etkinlik olmaktan çıkıp 19. yüzyılın sonlarında, yaygınlaşmaya başladı. 1890'da Karadeniz'de Batoum ile Po arasında 59 km'lik bir yarış yapıldı. 1877'den itibaren İngiltere'de her yıl "Lords and Commons Race", açık su ortamındaki beş veya altı millik yarışma ile Paris'teki Seine nehrindeki yarışlar da 20. yüzyılın ilk yıllarında yaygındı. Birçok açık su gurubu aracılığı ile yüzme sporuna gönül vermiş

binlerce kadın ve erkek yüzücü İzmir, Çanakkale, Antalya, Muğla, Mersin, Ordu, Samsun, Trabzon ve İstanbul sahillerinde kendi aralarında örgütlenerek çalışmalar tertiplenmektedir.

AÇIK SU YARIŞLARI

Açık su yüzme sporunun içindeki Olimpik branşlardan birisidir. FINA açık su yarışmalarını 5km, 10km, 25km ve 2 kadın, 2 erkek yarışmacının her birinin 1250m yüzerek 5km'nin tamamlandığı bayrak yarışları yüzülür. Açık su yüzme, denizlerde, okyanuslarda, göllerde, kanallarda ve ırmaklarda yapılabilmektedir. Havuzdaki yüzme yarışlarından farklı olarak, yüzücülerin kendisi dışında gelişen faktöre karşı da mücadele vermesi gerekmektedir. Bunlar; parkurun özellikleri, suyun ısısı ve yapısı, yüzülen parkurun coğrafi durumu, akıntı, rüzgâr ve deniz canlıları olabilir. Bunun yanında farklı birçok açık-su parkuru spor severleri spora teşvik ve turizm amaçlı birçok ülke tarafından uygulanmaktadır. Açık-su yüzmesi, havuz yüzmelerinden farklıdır. Nefes alışlarda baş daha fazla kalkar ve denizin dalga durumuna göre ayak vuruşları dengeleyici bir önem taşımaktadır. Kol çekiş ritmi fazla düşmemekle birlikte kol çekiş mesafesi bakımında her kolda kat edilen mesafenin azaldığı gözlenmektedir. Uzun süren yarışma sırasında değişen hava şartları ve deniz koşulları yüzücünün tekniğini de etkilemektedir.

Suyun sıcaklığı, kimyasal özellikleri, tuz oranı, akıntı ve suyun içerisindeki denizanası gibi bazı canlıların yarışları etkilediği görülmektedir. Havuz yarışlarından farklı olarak, vücudu koruması için giyilen mayolar da bazı avantajlar ve dezavantajlar sağlar. Vücut deniz suyunun tuz oranından ve kullanılan giysiden dolayı suyun üstünde daha rahat kalmaktadır; ancak te yandan suyu hissetmeden yüzülmesine yol açabilmektedir.

PARKUR

NASIL BELİRLENİR?

Açık su yarışmalarında yüzülecek parkur akıntılar, mevsimsel etkiler göz önünde tutularak sağlık kurumları, sahil güvenlik ve denizcilik işletmelerinin de görüşü alınarak belirlenir. Yarışmadan önce organizasyon kurulu tarafından detaylı bilgilendirme toplantısı düzenlenerek, yetkililer tarafından detaylı bir biçimde yüzücülere parkur ve kuralları anlatılır. Bu kurallara bağlı olarak yüzücüler, rüzgâr ve akıntı gibi diğer faktörleri de göz önüne alarak kendine bir rota oluşturur.

AÇIK SU ÇALIŞMALARINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKİLEN HUSUSLAR

Uzun mesafe alıştırmaya prensiplerine göre deniz, göl gibi deniz trafiğinin olduğu ortamlarda yapılır. Çalışma parkurunun, derinliği, ısısı, akıntılar, deniz trafiği, sürat

teknelerinin ve yük gemilerinin rotaları ve korunma tedbirlerini gerektirir. Parkurun akıntı özellikleri veya yaşayan canlılar hakkında bilgi sahibi olmak gerekir.

- Açık su çalışmalarında wet-suit giyilmesi önerilir. Bu vücudu saran mayolar alerjik reaksiyonlardan ve soğuktan korunmasını sağlar.

- En az iki kişinin birlikte renkli bone ve fosforlu dikkat çeken şamandıralar eşliğinde çalışması açık su antrenman kurallarındandır.

REFERANS NOKTALARI

Açık su yüzmede en önemli nokta belki de nereye gittiğinin farkında olmaktır. Hedefe en kısa yoldan gitmek yerine yolu gereksiz uzatmak hatta parkurdan çıkmak mümkündür. O yüzden yüzerken rahatça görünebilen noktaları referans almak gerekir. Referans noktalarının yerlerini hiç değiştirmemesi gerekir. Parkur şamandıralar arasında yüzülüyorsanız şamandıralar veya yüzerken çevreden rahatça ayırt edilebilen fener, stadyum, gerilim hattı kuleleri gibi büyük binalar iyi noktalar olabilir. (Mark Threlfall, 2020: 5)

HAVA DURUMU

Hava durumu hesaba katılması gereken önemli bir etkidir. Olumsuz hava şartları ve ani değişikliklerle karşılaşıldığında, yüzücülerin hayatını tehlikeye sokma ihtimali olan hava durumlarında hakem kararı ile yarışma iptal edilebilir veya ertelenebilir. Metroloji takip edilmeli ve hava durumundaki değişiklikler, geçmiş yıllardaki ortalama yıllık mevsim koşulları göz önünde tutulmalıdır. Rüzgâr ve akıntı gibi faktörler yüzücü tarafından önce öğrenilmeli, gerekirse yarışma öncesi çevre incelenip keşfedilmelidir. Bu faktörler dezavantaja sebep olduğu gibi avantaj da yaratabilir.

SUYUN YAPISI

Deniz suyu tuzlu, göl suyu tatlı olmaktadır. Ancak her denizin de farklı tuz oranı vardır. Örneğin; Karadeniz ve Marmarada deniz tuzu oranı Ege ve Akdenize göre daha düşüktür. Mevsimden mevsime su sıcaklığı da değişmektedir. Yüzülen parkurun her alanı aynı su sıcaklığında da olmayabilir. Bu yüzden suyun yapısı da yüzücü için bir etkidir. Sudaki tuz oranı yüzme sırasında alerji ve ciltte aşınmalara sebep olabilir.

PARKUR ÇEŞİTLERİ

Yarışlar genel olarak iki çeşit parkurda düzenlenir.

Birinde, belli bir noktadan başlayıp başka bir bitiş noktasına, diğerinde ise; şamandıralarla, parkur için belirlenmiş alan içinde, yüzücülerin yüzmeleri istenir.

AÇIK SU YARIŞMALARI VE ÇEŞİTLERİ

- Maraton Yüzme: Olimpik parkur 10km'dir.
- FINA açık su yarışma kuralları geçerlidir. 16° ila 31° arasındaki su sıcaklıklarında yarışmalara izin verilir. 16-17.9° arası wetsuit mecburidir. 18°-19.9° arası yüzücünün tercihine göre, 20°-31° arası giyilmesine izin verilmez. Dünya Şampiyonaları 5km, 10km, 25km uzunluğunda düzenlenir. 4x1250m 2 kadın-2 erkek 5km bayrak yarışdır.
- Uzun mesafe yüzme: Saatlerce, hatta günlerce sürebilen mesafelerde yüzülür. Maş denizi, Cebelitarık boğazi gibi mesafeler yüzülerek geçilir.
- Soğuk su yüzme maratonu: Kuzey ülkelerinde yaygın olarak düzenlenmekte ve yarışmalar soğuk suda gerçekleştirilmektedir. 2022 Kış Olimpiyatlarında yer alan soğuksu yarışmalarının, 5°'lik bir ısıda yüzülmesi yüzücülerini yeni bir deneyime yönlendirir.
- Triatlon sporunun ilk disiplini olan açık su yüzme 750m, 1.5km, 1.9km, 3.8km olabilir.

ÜLKEMİZDEKİ

AÇIK SU YÜZME YARIŞMALARI

Ülkemizin deniz ve su kaynaklarındaki zengin, geniş imkanları sayesinde birçok kamu ve özel kuruluş tarafından ulusal ve uluslararası açık su yüzme yarışmaları yapılmaktadır.

- Samsung Uluslararası Yüzme Yarışı İstanbul Boğazi: Kanlıca İskeleyi'nden Kuruçeşme Parkına akıntı ile 6-6.5km yüzülen bir rotada 1989 yılından bu yana Türk Milli Olimpiyat Komitesi'nce düzenlenen popüler bir yarışmadır. <http://bogazici.olimpiyatkomitesi.org.tr/>
- Datça Kış Yüzme Maratonu: Datça'da Kış mevsiminde yapılan yarışmadır. 1.5 km ve 5 km uzunluğunda parkurları vardır. <http://kisyuzmemaratonu.org>
- Çanakkale Boğazi Yüzme Yarışı: Her yıl 30 Ağustos'ta düzenlenen Eceabat'tan Çanakkale'ye yüzülen uluslararası yarışmadır. <http://www.canakkalerotaryclub.org>
- Aquamasters Açık Su Yüzme Yarışı: Bodrum ve Marmaris'te düzenli olarak her sene düzenlenen yarışmalardır. 1.5 km, 3 km ve 6km parkurları vardır. <http://www.aquamasters.org>
- Ultimate Cunda: Ayvalık Cunda'da gerçekleşen yüzme dışında bisiklet ve koşu etapları da olan bir yarışmadır. <http://www.ultimatecunda.com>
- Meis- Kaş Yüzme Yarışı: Yunanistan'ın Meis adasından Antalya Kaş'a yaklaşık 7 km mesafede yapılan zorlu bir yarışmadır. <http://www.kas.bel.tr>
- Alanya Açık Su Yüzme Yarışı: Eylül ayı içerisinde Alanya Kleopatra plajında yapılır ve 5 km mesafesindedir. <http://alanyacup.com>

CİMNASTİK TARİHİNE BAŞLARKEN

HÜSEYİN ŞEYDA DÜNDAR

Hüseyin Şeyda Dündar

Ülkemizde ilk kez Türk cimnastik tarihini detaylı olarak (1839/1940 Osmanlı dönemi), (1940/1957 Cumhuriyet dönemi) ve (1957/1998 yakın tarih) olarak siz okurlara bu platformda ileriki yazılarımda naçizane, özetler halinde aktarmaya çalışacağım. Bu vesileyle nazik daveti için Sn. Taner Karabulut hocama ve İslam Bozkurt Bey'e teşekkür ederim.

Kısaca kendimi tanıtmak isterim:

1953 Kocaeli/Izmit doğumluyum. İlkokulu Kocaeli/Izmit, Ortaokulu İstanbul Kemal Atatürk Ortaokulu'nda, daha sonra Haydarpaşa Endüstri Meslek Lisesine başladığım yıllarda sevgili ağabeyim Naci Dündar beni Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'ne götürerek cimnastik ile tanışmama vesile oldu.

İlk Zımnameyi (FIG) "Code de point" kızlar ve erkekler için yarışma kurallarını Türkçeye çevirip bastırarak Türk cimnastiğine büyük katkıları olan rahmetli Nihat Yılbar hocam salonunda elinde kılıcıyla karşılayınca biraz tedirgin olmuştum. Bana hocalık, ağabeylik, arkadaşlık, babalık ettiği için minnettarım. Salonunda çalışanları hayretle izlemeye başladım.

Mete Çelebi, Sami Mengütay,

Zafer Özhabes, Oktay Canbulat, Lemi Bağdatlılar. İlerleyen zamanlarda Benim İstanbul Cimnastik Takımı arkadaşlarım oldular.

Çeşitli ulusal yarışmalarda her alette dereceler, Hakemlik, Uluslararası görevler, kadrolu antrenörlük ve askerlik görevi. Ercüment Erkut komutanımın bizi Ankara Kara Harp Okulu'na aldırmasıyla cimnastik hocalığı. Harp Okulları arası çeşitli şampiyonluklar, yerli ve yabancı devlet büyüklere gösteriler. Askerlikten sonra bir süre ticaret hayatı ve emeklilik.

2015 yılında yaptığımız toplantıda cimnastikçi arkadaşlarım Prof. Dr. Sami Mengütay, Milli cimnastikçi Mete Çelebi, Mimar Oktay Canbulat'ın isim babalığı yaptığı "Türkiye Cimnastik Almanca" hatıra biriktirmek amacıyla sosyal medyada kurulmuş oldu. İş biraz daha resmileştirilerek 1957 yılı sonrası cimnastik tarihleriyle ilgili hiçbir bilgi belge olmadığından kıymetli cimnastikçi arkadaşlarımız aramızda para toplayarak, "Türkiye Cimnastik Tarih" isimli web sitemizi kurduk ve ilk adımı atarak tarih araştırma çalışmamıza başladık.

2017 yılında Cimnastik Federasyonu Başkanı Atilla Örsel' in vefatı dolayısıyla karşılaştığımız Federasyon Başkanı Sn. Suat Çelen'in bu projemize tüm maddi ve manevi katkı vermek istediğini belirtmesi üzerine web sitemizin logosu TCF ile değiştirilmiş ve

resmileştirilmiştir. Bu arada web sitemizin kuruluşunda ilk adımı atan temel taşları, destek veren Ayşe Adnan Tınaz, Müren İndere Engin, Mustafa Cinkılıç, Oktay Canbulat, Hakan Çınar, Neptün Ünüvar, Mehmet Şevket Durgunoğlu, Cırlece Plates, Sami Mengütay, Hasan Kemahlı, Leyla Tavacıoğlu, Birol Tok, Noyan Hoşser, Tansu Şengenc, Metin Sayın, Turgut Çopuroğlu, Ecem Hanbay, Ufuk Alp-kaya, Aysun Mercan ve Yiğit Kader'e minnet ve şükranlarımız sunarım.

Cimnastik Federasyonu Başkanı Suat Çelen'in daveti üzerine yönetim kurulu toplantısına katılarak, projemizin sunumunu daha detaylı olarak yaptığımız sonra kabul görmek beni çok mutlu etti. Daha öncede bahsettiğim gibi cimnastik tarihi ile ilgili herhangi bir yazılı ve görsel doküman olmadığından yurtiçi ve yurtdışında yaşayan, hayatta olan eski cimnastikçileri dolayarak, hayatta olmayanların yakınlarına giderek, kısaca Türkiye'nin dört bir yanını dolayarak TCF'nin oluşturduğu ekipmanlar ile canlı çekimler yapıp mevcut fotoğraf ve belgelerini toplayarak geniş bir arşiv oluşturdum. Pandemi nedeniyle ara verdiğimiz çekimler ve araştırmalar yakında tekrar başlayacaktır. Evlerinde misafir ederek ağırlayan tüm cimnastikçi dostlarıma, arkadaşlarıma, hocalarıma teşekkür ederim.

Çalıştığım bu projeye ait tüm maddi kaynaklar TCF tarafından karşılanmaktadır.

Cimnastik tarihi ile yazılarıma başlamadan önce siz değerli okurlarıma bir sonraki yazımda Türkiye'de hayatta olan en eski cimnastikçi Prof. Dr. Salih Tuğ hocamı tanıtacağım.

Sevgiyle esen kalın.

MARK
WAHLBERG

CHRISTIAN
BALE

AMY
ADAMS

THE FIGHTER

En İyi Film dalında **Oscar**'a aday olan *Fighter*, ilhamını gerçek bir olaydan alan öyküsüyle, iki kardeşin her şeye rağmen tekrar bir araya gelip parçalanmış aile düzenlerini düzeltme çabalarına odaklanıyor. **Dicky Ecklund** (Christian Bale) eskiden efsane olmuş, ama yeteneğini boşa harcamış ve başarı imkânını kaybetmiş şimdi ise kardeşini eğiten eski boksördür. **Mickey Ward** (Mark Wahlberg) ise Dicky'nin üvey kardeşidir. Mickey iyi bir boksör olarak adını duyurmadan önce Dicky onun ustalığını yapmıştır. Ünvan maçına çıkan Mickey'nin hem maçı kazanması hem de dağılan ailesini bir araya getirmesi gerekmektedir...